

in action
for a better world

Οδηγός Βιωματικού Προγράμματος

Το παράπονο των

ζώων

για την
υλοποίηση
των στόχων

in action
for a better world

Οδηγός Βιωματικού Προγράμματος

Δομή για Α' - Γ' τάξη δημοτικού

Το παράπονο των ζώων Εκπαιδευτικό πρόγραμμα πεδίου για τα ζώα υπό εξαφάνιση

Τα παιδιά μέσα από βιωματικά παιχνίδια ευαισθητοποιούνται με το «παράπονο» των ζώων που είναι σε απειλή τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκοσμίως και ανακαλύπτουν τρόπους για την προστασία τους.

ΖΩΑ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΟΥΝΤΑΙ

Τα ζώα που απειλούνται, ή βρίσκονται υπό εξαφάνιση είναι πάρα πολλά. Ενδεικτικά επιλέγονται ζώα που να καλύπτουν όλα τα οικοσυστήματα και όλες τις περιοχές του πλανήτη. Επίσης, σημαντικό ρόλο στην επιλογή τους είναι και η αναγνωρισιμότητά τους. Έτσι, έχουν επιλεγεί τα εξής:

- Βασιλικός πιγκουίνος (Νότιο Ημισφαίριο, Ανταρκτική και Υποανταρκτική)
- Γιγαντιαίο Πάντα (Οροσειρές νοτιοδυτικής Κίνας)
- Τίγρης της Σουμάτρας (Ινδονησία:Σουμάτρα)
- Καφέ Αρκούδα (Τούνδρες Αλάσκας, Στέπες Ασίας, Μεσογειακά Δάση νοτίου Ευρώπης)
- Αφρικανικός Ελέφαντας (Αφρική)
- Μπονόμπο (Κεντρική Αφρική: Κονγκό)
- Κοάλα (Αυστραλία)
- Λιοντάρι Ασίας

Ελλάδα:

Ζώα υπό προστασία:

- Καφέ Αρκούδα, -Λύκος, -Χελώνα Caretta Caretta, -Μεσογειακή Φώκια Monachus Monachus, - Σκυριανό Αλογάκ

Το παράπονο των ζώων

Περιγραφή δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα 1η : Παρουσίαση-Εισαγωγή στο θέμα

Στόχος: Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τη σοβαρότητα του θέματος «ζώα υπό εξαφάνιση» και να γνωρίσουν τα σημαντικότερα ζώα αυτής της κατηγορίας.

Περιγραφή:

Ο εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να του αναφέρουν άγρια ζώα που γνωρίζουν είτε από την Ελλάδα είτε από όλη τη Γη. Ακούει, σχολιάζει. Ενημερώνει τα παιδιά με σοβαρότητα ότι αυτά τα πολύ γνωστά ζώα βρίσκονται σε πολύ δύσκολη θέση. Μερικά από αυτά, σίγουρα θα υπάρχουν σε φωτογραφίες, τις οποίες και δείχνει στα παιδιά και συζητούν που ζει το κάθε ένα από αυτά ζώο. Επίσης, θα έχει ήχους από ζώα. Λέει στα παιδιά ότι μέσα από τη σημερινή δραστηριότητα, θα προσπαθήσουν να ανακαλύψουν γιατί συμβαίνει αυτό και να γνωρίσουν καλύτερα τα ζώα αυτά και το φυσικό τους περιβάλλον, που μπαίνει ο άνθρωπος και τις ενέργειες που γίνονται για την προστασία τους. Επίσης, μέσα από την προβολή εικόνων, τα παιδιά βλέπουν & γνωρίζουν τα ζώα που απειλούνται.

Διάρκεια: 15'

Υλικά: προτζέκτορας, προβολή παρουσίασης, ήχοι ζώων

Δραστηριότητα 2η: Τα ζώα στο χάρτη

Στόχος: Να αποκτήσουν τα παιδιά μία εικόνα για τα «Ζώα υπό εξαφάνιση» ανά τον κόσμο.

Περιγραφή:

Κρεμάμε ή τοποθετούμε σε σταθερό σημείο ένα χάρτη και παρουσιάζουμε την κατάσταση ανά τον πλανήτη, αναφέροντας χαρακτηριστικά παραδείγματα ζώων υπό εξαφάνιση. Κυκλώνουμε τις περιοχές

Διάρκεια: 10'

Υλικά: γεωφυσικός παγκόσμιος & ελλαδικός χάρτης, μαρκαδόροι

Το παράπονο των ζώων

Περιγραφή δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα 3η: Τα ζώα στο περιβάλλον τους

Στόχος: Να γνωρίσουν τα ζώα στο φυσικό τους περιβάλλον, πώς αυτά απειλούνται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και τι μέτρα έχουν ληφθεί για την προστασία τους.

Περιγραφή:

Έχω ένα πανό, στο οποίο απεικονίζονται παραπάνω του ενός οικοσυστήματα (Θάλασσα, ποτάμι-λίμνη, δάσος) όπου είναι αποτυπωμένα τα βασικά στοιχεία έκαστου οικοσυστήματος. Αφού δημιουργηθεί ο απαιτούμενος χώρος στην αίθουσα το απλώνω κάτω και καθόμαστε όλοι γύρω γύρω. Υπάρχει ένα κουτί με διάφορα αντικείμενα και υλικά (μαρκδόροι, μολύβια, ζώα χάρτινα, σπιτάκια, δέντρα, αυτοκίνητα, κ.ά.). Λέμε στα παιδιά τι είναι αυτό το κουτί.

Ξεκινώ παρουσιάζοντας το οικοσύστημά μου. Για παράδειγμα, 'Το Δάσος'

- Ποια άγρια ζώα συναντάμε στο δάσος; Τι ανάγκες των ζώων καλύπτονται μέσα στο δάσος; Τα παιδιά απαντούν και βάζουμε τα ζώα στο αντίστοιχο σημείο. Επιλεκτικά, ασχολούμαστε με την αρκούδα, ή τον λύκο. Μιλάμε για τη ζωή της αρκούδας, τονίζοντας τον κύκλο της ετήσιας ζωής της: χειμέρια νάρκη-γέννηση-τροφή, οριοθετώ τον χώρο της στο δάσος.

Μετά μπαίνει η ανθρώπινη δραστηριότητα με μια λογική σειρά. Σπίτια, δρόμοι, υλοτομία (στην αρχή ένα ένα δέντρο στη συνέχεια μαζικά), περισσότερα, σπίτια, εργοστάσιο, μεγαλύτεροι δρόμοι, καυσαέριο, όξινη βροχή. Αφού βάλω το πρώτο χωριό, παρατηρώ ότι η ζωή του ανθρώπου και της αρκούδας δεν επεμβαίνει η μία στη ζωή του άλλου. Καθώς εξαπλώνεται ο άνθρωπος αρχίζει και επεμβαίνει στη ζωή της αρκούδας. Γίνεται αναλυτικά, σε όλο τον κύκλο της ετήσιας ζωής της. Π.χ. Θόρυβος-χειμέρια νάρκη, περιορισμός βιότοπου-έλλειψη τροφής, κλιματική αλλαγή-δεν καταλαβαίνει πότε είναι χειμώνας. Συνειδητοποιείται η κατάσταση-κίνδυνος για την Αρκούδα.

Οι επιστήμονες παρατηρούν τη μείωση, σχεδόν εξαφάνιση, του πληθυσμού τις αρκούδας και λαμβάνονται μέτρα. Χαρακτηρίζονται περιοχές ως «Προστατευόμενες». Εμείς ζωγραφίζουμε τα όρια μιας προστατευόμενης περιοχής και βάζουμε τα πινακιδούλες τύπου 'προστατέψτε το δάσος και τα ζώα', 'απαγορεύεται το κυνήγι', 'παρακαλώ ησυχία' κ.ά.

Χρονική διάρκεια: 15'

Υλικά: Πανό, ταμπελάκια, ζώα, σπίτια, εργοστάσια, νεκρά δέντρα, αυτοκίνητα, κομμένα δέντρα, χωράφια και τα αντίστοιχα για θάλασσα και λίμνη/ποτάμι.

Το παράπονο των ζώων

Περιγραφή δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα 4η: Μπαίνουμε στη θέση των ζώων

Στόχος: Να χρησιμοποιήσουν με τη φαντασία τους τις πληροφορίες που γνωρίζουν και δέχονται για τη ζωή και τους κινδύνους που διατρέχουν κάποια ζώα υπό εξαφάνιση.

Περιγραφή:

Με μουσική υπόκρουση, αφήνουμε τα παιδιά ελεύθερα να σκεφτούν ένα οποιοδήποτε ζώο της θάλασσας. «Κάνουμε ότι κολυμπάμε και εκεί που γουργουρίζει η κοιλιά μας βλέπουμε κάτι πεντανόστιμες τσουχτρες. Εκεί που τις τρώμε, συνειδητοποιούμε ότι ήταν πλαστικές σακούλες που πέταξαν οι άνθρωποι στο νερό. Μπορούμε να ζήσουμε; (πέφτουμε στο πάτωμα). Μόλις σηκωθούμε θα έχουμε μεταμορφωθεί σε κάποιο ζώο του δάσους. (σηκωνόμαστε) Προχωράμε στο δάσος για να βρούμε φαγητό. Σαν κάτι να μας μυρίζει από εκεί. Πάμε να δούμε! Ωχ! Είναι φωτιά! Τρέχουμε από την άλλη μεριά να σωθούμε. Από την άλλη όμως είναι σπίτια που έχουν χτίσει οι άνθρωποι. Μπορούμε να γλιτώσουμε; (πέφτουμε στο πάτωμα). «Μόλις σηκωθούμε θα έχουμε μεταμορφωθεί σε κάποιο ζώο που πετάει. Πετάμε και βλέπουμε από κάτω μικρά όμορφα σκουликаκια. Μμμ! Για να κατέβουμε προς τα κάτω! Όμως εδώ μυρίζει άσχημα. Είναι ένας τεράστιος σκουπιδότοπος. Πετάμε μακριά. Μμμ! Βλέπουμε από κάτω μας κάτι νόστιμα μεζεδάκια. Πώς να πλησιάσουμε όμως αφού μυρίζει καπνός από εργοστάσια. Μπορούμε να ζήσουμε χωρίς φαγητό; (πέφτουμε στο πάτωμα). Μόλις σηκωθούμε θα έχουμε μεταμορφωθεί σε κάποιο ζώο που πέφτει σε χειμέρια νάρκη ή χειμέριο ύπνο. Μπορούμε να γίνουμε αρκούδες, λαγοί, σκαντζόχοιροι... Κοιμόμαστε και ο θόρυβος από τα αυτοκίνητα μας ξυπνά. Νυστάζουμε πάρα πολύ αλλά δεν μας αφήνουν να κοιμηθούμε. Μπουσουλάμε για να βρούμε άλλο χώρο για ύπνο. Μα δε βρίσκουμε. Μπορούμε να ζήσουμε χωρίς ύπνο; (πέφτουμε στο πάτωμα) Μόλις σηκωθούμε θα έχουμε μεταμορφωθεί σε ανθρώπους που θέλουν να σώσουν το περιβάλλον και τα ζώα. (σηκωνόμαστε και κάνουμε με παντομίμα τις οδηγίες) Μαζεύουμε σκουπίδια, σπρώχνουμε τα αυτοκίνητα μακριά από τα σπίτια των ζώων, σβήνουμε τις φωτιές, σπάμε τα όπλα, κάνουμε δεντροφύτευση, γκρεμίζουμε τα εργοστάσια. Είναι καλύτερος ο κόσμος μας; Κλείνουμε τα μάτια και φανταζόμαστε ένα ζώο που θέλουμε να μεταμορφωθούμε. Μόλις τα ανοίξουμε κινούμε στο χώρο ελεύθεροι πια και χαρούμενοι.

Διάρκεια: 10'

Υλικά: μουσική

Το παράπονο των ζώων

Περιγραφή δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα 5η: Κρυπτόλεξο

Στόχος: να συνειδητοποιήσουν το θέμα, διασκεδάζοντας.

Περιγραφή:

Χωρίζουμε τα παιδιά σε μικρές ομάδες και τους δίνουμε χαρτιά με το κρυπτόλεξο. Πρέπει να βρουν όλα τα ζώα που βρίσκονται στο χαρτί. Νικήτρια είναι η ομάδα που θα τελειώσει πρώτη, έχοντας τις σωστές απαντήσεις. Όταν ολοκληρώσουν όλες οι ομάδες, βλέπουμε τις σωστές απαντήσεις στο power point.

Διάρκεια: 10'

Υλικά: χαρτιά με κρυπτόλεξο, προτζέκτορας

Δραστηριότητα 6η: Ευαισθητοποίηση

Στόχος: Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά γιατί τα αφορά το θέμα των ζώων υπό εξαφάνιση και τον ρόλο που μπορούν να παίξουν τα παιδιά στη προστασία των ζώων.

Περιγραφή:

Γίνεται μικρή κουβέντα με τα παιδιά με θέμα «Και τι με νοιάζει εμένα;» «Μα εγώ είμαι ένα μικρό παιδί». Παροτρύνουμε τα παιδιά να ενημερωθούν, να επισκεφθούν και να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες των ΜΚΟ.

Υιοθέτηση ζώου.

Διάρκεια: 5'

Υλικά: προτζεκτορας

Δραστηριότητα 7η: «Το δίκτυο της ζωής»

Στόχος: Η κατανόηση της αναγκαιότητας όλων των ζώων/ οργανισμών για την ύπαρξη της ισορροπίας στον πλανήτη και της ομαλής εξέλιξης της ζωής του ανθρώπου.

Περιγραφή:

Κάθε παιδί επιλέγει να είναι και ένα ζώο υπό εξαφάνιση (ή ομάδες παιδιών) και στεκόμαστε σε κύκλο. Έχουμε ένα κουβάρι το οποίο δίνεται στο πρώτο παιδί. Το παιδί λέει ποιο ζώο είναι, πού ζει και πετάει το κουβάρι σε ένα άλλο παιδί-ζώο (όχι διπλανό του), λέγοντας κάποιο κοινό τους στοιχείο.

Το παράπονο των ζώων

Περιγραφή δραστηριοτήτων

Στο τέλος έχει σχηματιστεί ένα δίχτυ. Παίζουμε λίγο κουνώντας τα χέρια, χωρίς όμως να καταστραφεί το δίχτυ ή να πέσει η κούκλα κάτω. Μετά, αρχίζουν τα προβλήματα. Ο εμπυχωτής λέει με λυπημένο ύφος τα προβλήματα που αντιμετωπίζει εάν ζώο από τον κύκλο και αυτό το ζώο πρέπει να φύγει από τον κύκλο. Τεντώνουν ώστε να μη χαλάσει το δίχτυ. Μετά, αναφέρονται τα προβλήματα ενός άλλου ζώου, το οποίο επίσης πρέπει να αποχωρήσει. Το παιχνίδι συνεχίζεται και κατά τη διάρκεια παρατηρούμε ότι δεν είναι τόσο εύκολο να μείνει ο άνθρωπος πάνω στο δίχτυ. Στο τέλος ο άνθρωπος πέφτει κάτω, που σημαίνει ότι για την διατήρηση της ζωής όλοι είμαστε απαραίτητοι.

Χρονική διάρκεια: 15'

Υλικά: Κουβάρι, κούκλα

Δραστηριότητα 8η: Θεατρικό παιχνίδι

Στόχος: Να χρησιμοποιήσουν με τη φαντασία τους τις πληροφορίες που γνωρίζουν και δέχονται για τη ζωή και τους κινδύνους που διατρέχουν κάποια ζώα υπό εξαφάνιση.

Περιγραφή:

Θεατρικό δρώμενο από κάθε ομάδα. Δίνουμε στα παιδιά ερεθίσματα να σκεφτούν κάτι και να παρουσιάσουν σχετικά με τα ζώα που εκπροσωπούν. Ίσως να τους δινόταν και ένα αντικείμενο, ή μια λέξη που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν.

Χρονική διάρκεια: 15'

Υλικά: αξεσουάρ θεατρικού παιχνιδιού, υφάσματα

Το παράπονο των ζώων

Περιγραφή δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα 9η: Κατασκευή

Στόχος: Η διασκέδαση των παιδιών και η ανάπτυξη της φαντασίας τους, ενώ παράλληλα να δηλώσουν τις απόψεις και τη θέση τους σχετικά με την προστασία των ζώων.

Περιγραφή:

Φτιάχνουμε ένα ζώο που «διαδηλώνει». Μοιράζω στα παιδιά τη φιγούρα του ζώου που έχει επιλέξει το καθένα, την οποία και ζωγραφίζουν. Στο άσπρο καρτελάκι το κάθε παιδί γράφει ένα σύνθημα για την προστασία του ζώου, σε πρώτο πρόσωπο.

Διάρκεια: 10'

Υλικά: ψαλίδια, κοπίδι, μαρκαδόροι, χαρτιά με ζώα

Αξιολόγηση

Ρωτάμε τα παιδιά τι τους άρεσε περισσότερο, τι έμαθαν που δεν ήξεραν και αν από εδώ και πέρα θα προσέχουν περισσότερο τα ζώα και γενικότερα τη φύση.